

Från *nej till cannabis* till *ja till djurens rätt* – värderingar hos befolkningen

Ingela Wadbring

Vad är en värdering?

- **Grundläggs i tidig ålder och är relativt stabila**
- **Formas av familj, skola, vänner, fritidsaktiviteter, medier, arbetsliv etc**
- **Kognitiv komponent**
- **Affektiv komponent**

Vad tycker svenskarna om ett antal mer eller mindre kontroversiella idéer i debatten?

Stärka djurens rätt (+45)

Ge homosexuella rätt att ingå äktenskap (+27)

Tillåta aktiv dödshjälp i Sverige (+16)

Avkriminalisera all fildelning på internet (+2)

Tillåta försäljning av alkohol i livsmedelsaffärer (-17)

Förbjuda forskning som använder befruktade ägg (-19)

Införa dödsstraff för mord (-44)

Begränsa rätten till fri abort (-50)

Avskaffa religionsundervisningen i skolan (-54)

Legalisera bruket av cannabis (-81)

Vad är fildelning på internet?

- Dela filer med andra, t.ex. film, musik, böcker, programvaror, datorspel
- Vad är problemet? Piratkopiering! Olaglig upp- och nedladdning
- Skillnaden mot streaming/strömning

Några exempel:

Film

”Ja till fildelning”

Internet c... dominerade debatten sista dagen på vänsterpartie...

Fildelning och klimat i debatter

Fildelning, den fria rörlighe-
ten på arbetsmarknaden och
klimatet var tre av huvudfrå-

Ulvskog :
gång av :
och den ar

Polisen specialiserar sig på fildelning

● Polisen bygger just nu upp tre grupper som ska specialise-
ra sig på immaterialrättsbrott, till exempel fildelning. Grup-
perna består av vardera tre personer och placeras i Malmö,
Stockholm och Göteborg. ... sätter med
... av distånd et verkligt subversiva vore
... ANDE.

Många åsikter om fildelning

Åsikterna flödar på gp.se
om planerna på en ny lag
för att förhindra fildel-
ning. Det handlar om att
film- och skivindustrin
kan få möjlighet att gå till
domstol för att begära ut
IP-adresser.

Finns det inget viktigare
än att hålla film & musik-

pengar... Vem är intresserad
av att bekosta detta om det
inte också finns intäkter?

JOAKIM ANDERSSON

Om man vill komma åt
fildelare ska man skjuta
till resurser till den vanliga
polisen, som står under
demokratisk insyn och inte
har några vinstintressen.
Självklart ska artister få er-

ny lösning för produktions-
bolagen.

MOI

Nu har företagen tagit över
polisiära uppgifter – och
fått större befogenheter än
polisen. Nästa steg borde
rimligen vara privatarmé
och dom-
stolar i stor-
företagens

Argument för och emot fildelning

För

- Främja personlig integritet
- Släppa kulturen fri
- Patent & privata monopol är skadliga

Emot

- Värna upphovsrätten
- Motverka releasegrupper
- Motverka att releasegruppernas filer sprids

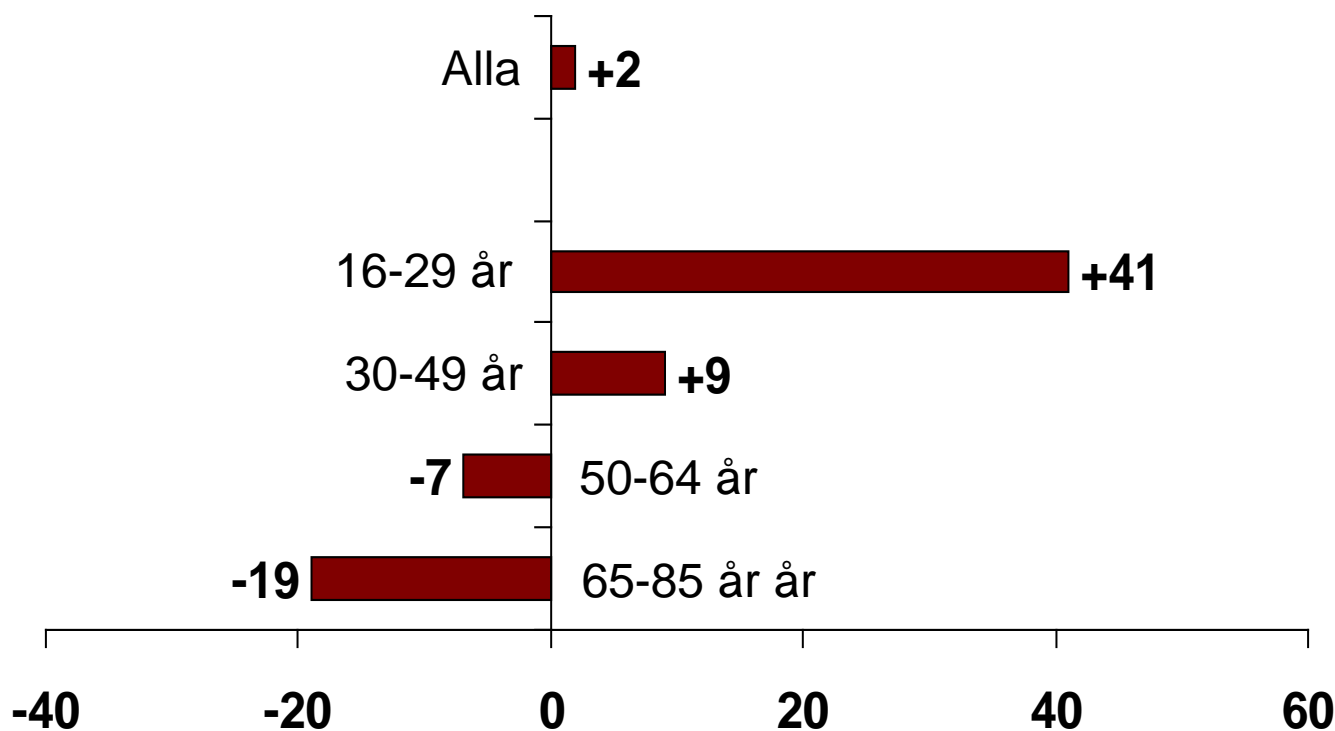
Inställning till att avkriminalisera all fildelning på internet, 2009 (procent)

Mycket bra förslag	15
Ganska bra förslag	13
Varken eller	20
Ganska dåligt förslag	11
Mycket dåligt förslag	15
Ingen uppfattning	25
Balansmått	+2
Antal svarande	1622

Källa: Riks-SOM 2009

Inställningen till att avkriminalisera all fildelning på internet bland olika åldersgrupper 2009 (balansmått)

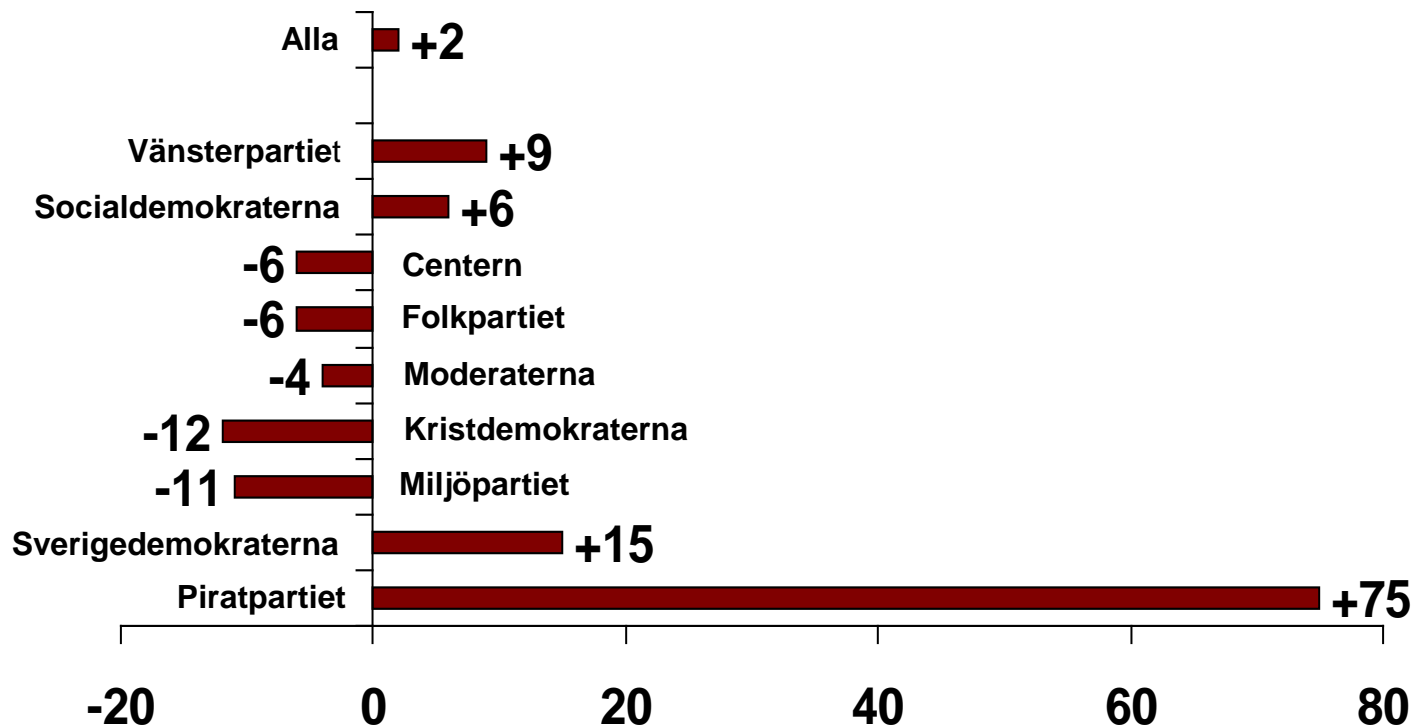

Kommentar: Ett balansmått på plus innebär att en majoritet tycker att det är ett bra förslag att avkriminalisera all fildelning på internet

Källa: Riks-SOM 2009

Inställningen till att avkriminalisera all fildelning på internet efter partisympati 2009 (balansmått)

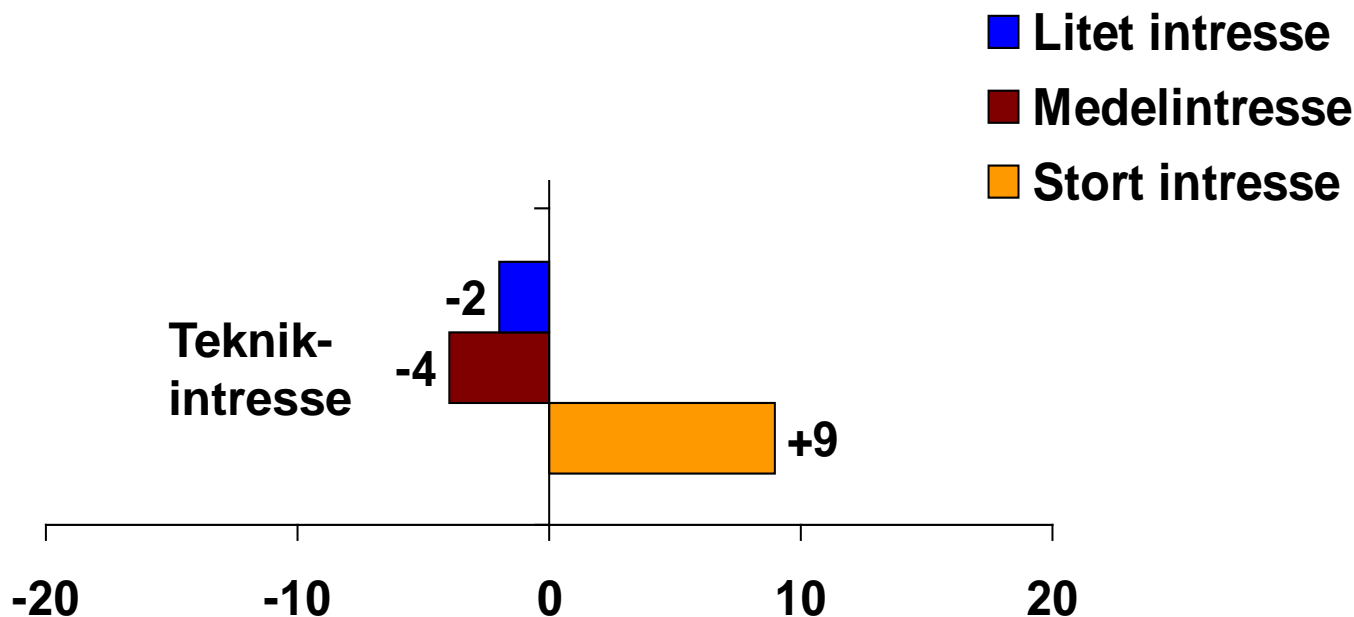

Kommentar: Ett balansmått på plus innebär att en majoritet tycker att det är ett bra förslag att avkriminalisera all fildelning på internet

Källa: Riks-SOM 2009

Inställningen till att avkriminalisera all fildelning på internet efter teknik- och kulturintresse 2009 (balansmått)

Kommentar: Ett balansmått på plus innebär att en majoritet tycker att det är ett bra förslag att avkriminalisera all fildelning på internet

Källa: Riks-SOM 2009

Vad är aktiv dödshjälp?

- **Patienten dör till följd av något annat än sin sjukdom vid aktiv dödshjälp**
- **Skillnaden mot**
 - **passiv dödshjälp**
 - **terminal sedering**
 - **palliativ vård**
- **Synonym: eutanasi**

Några exempel:

Rimlig rätt att dö

Läkare ska vårda, inte döda

Diskussionen om aktiv döds-
hjälp brukar aktualiseras av
patientfall. Så även nu, när
en kvinna som har en sjuk-
dom som gör henne herren-
lig, allvarligt och kroniskt sjuk kvinna ber om vårdens
liv. Bör hon få det?

livräddande. Män-
havas Vittnen ha
blodtransfusion i
deras död. De ha-
som helst i proce-
när blodet koppl
rätt att kräva att
de blir varse att d
(ande) omvårdnad

äg

svd.se

Kvinn
om hjä
att få dö

Patienter har rätt till sin egen död

betydelse. K:
numera räcl
och löner.

Vård av män

Argument för och emot aktiv dödshjälp

För

- Autonomi, dvs. självbestämmande
- Att slippa smärta och lidande
- Fungerande regelverk som garant mot missbruk

Emot

- Att det principiellt är fel att döda
- Vårdpersonalens integritet
- Potentiellt missbruk

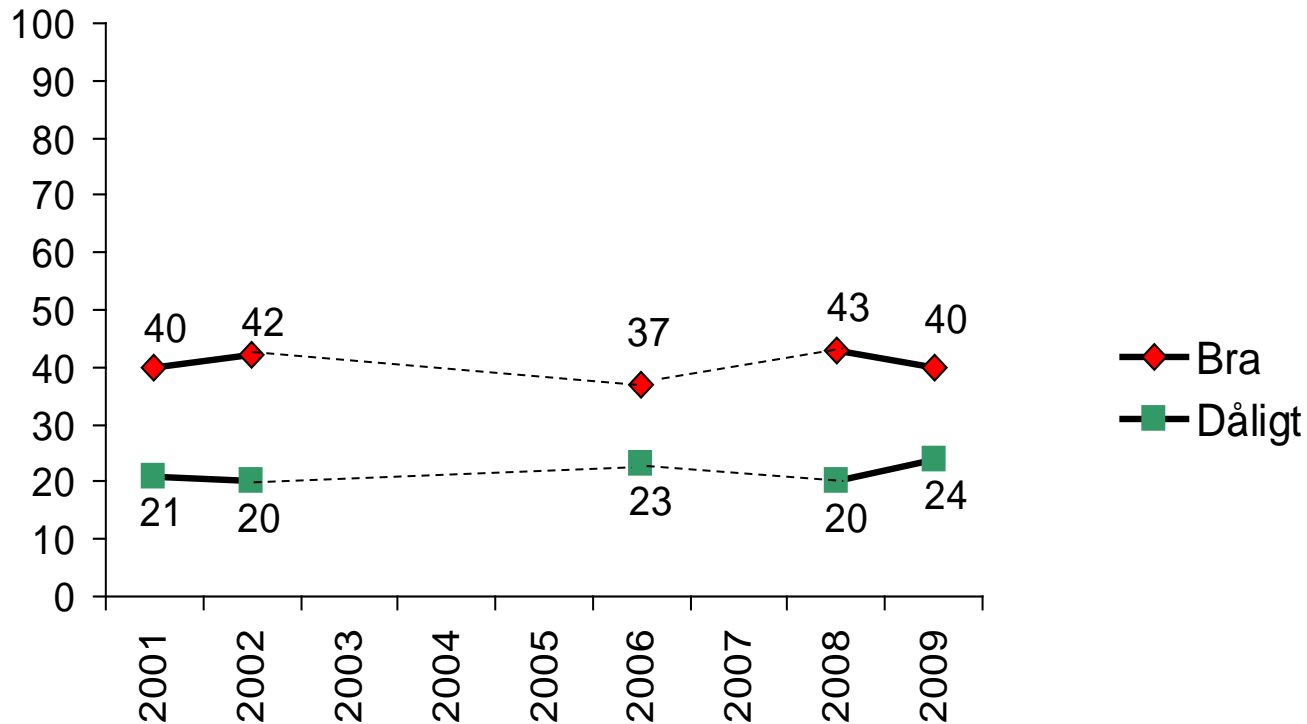
Inställning till att införa aktiv dödshjälp i Sverige, 2009 (procent)

Mycket bra förslag	12
Ganska bra förslag	28
Varken eller	25
Ganska dåligt förslag	10
Mycket dåligt förslag	14
Ingen uppfattning	12
Balansmått	+16
Antal svarande	1622

Källa: Riks-SOM 2009

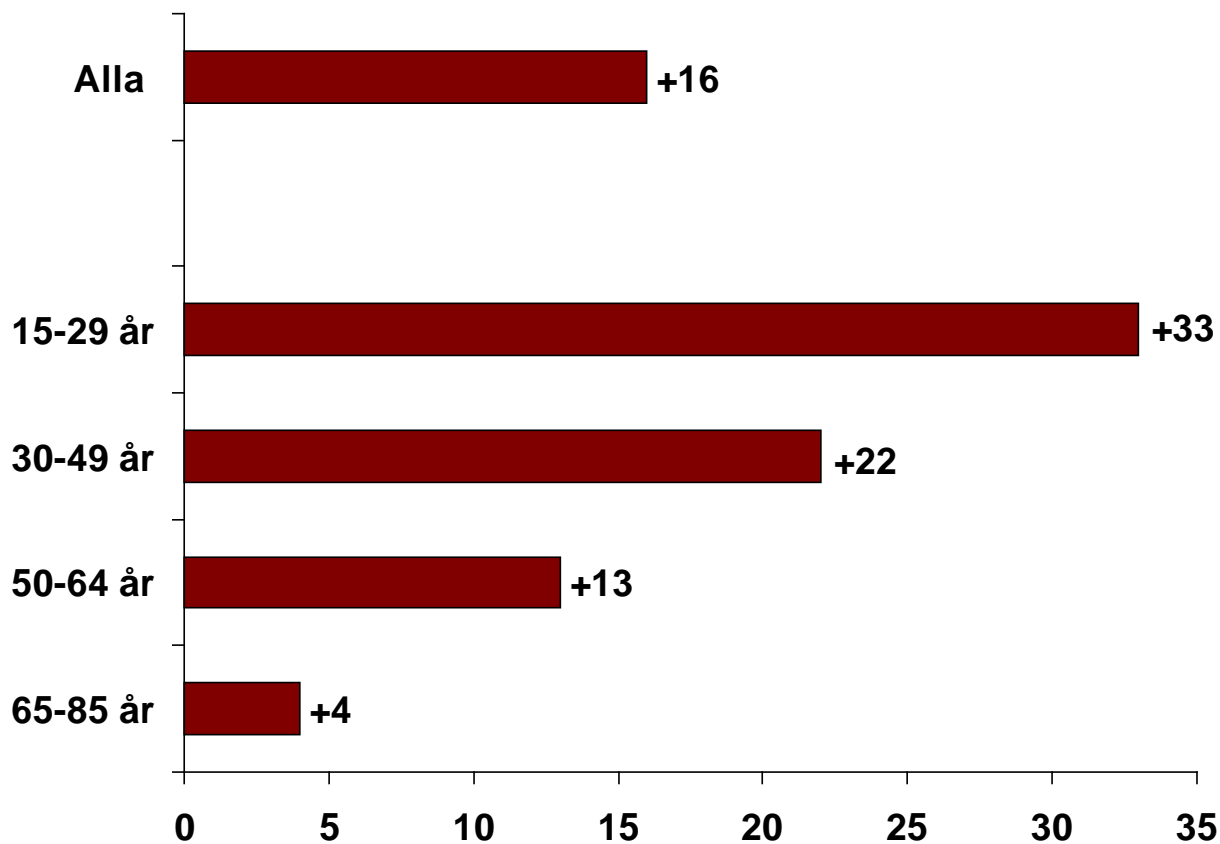
Andel som instämmer i att aktiv dödshjälp är ett bra respektive dåligt förslag, 2001-2009 (procent)

Källa: Riks-SOM respektive år

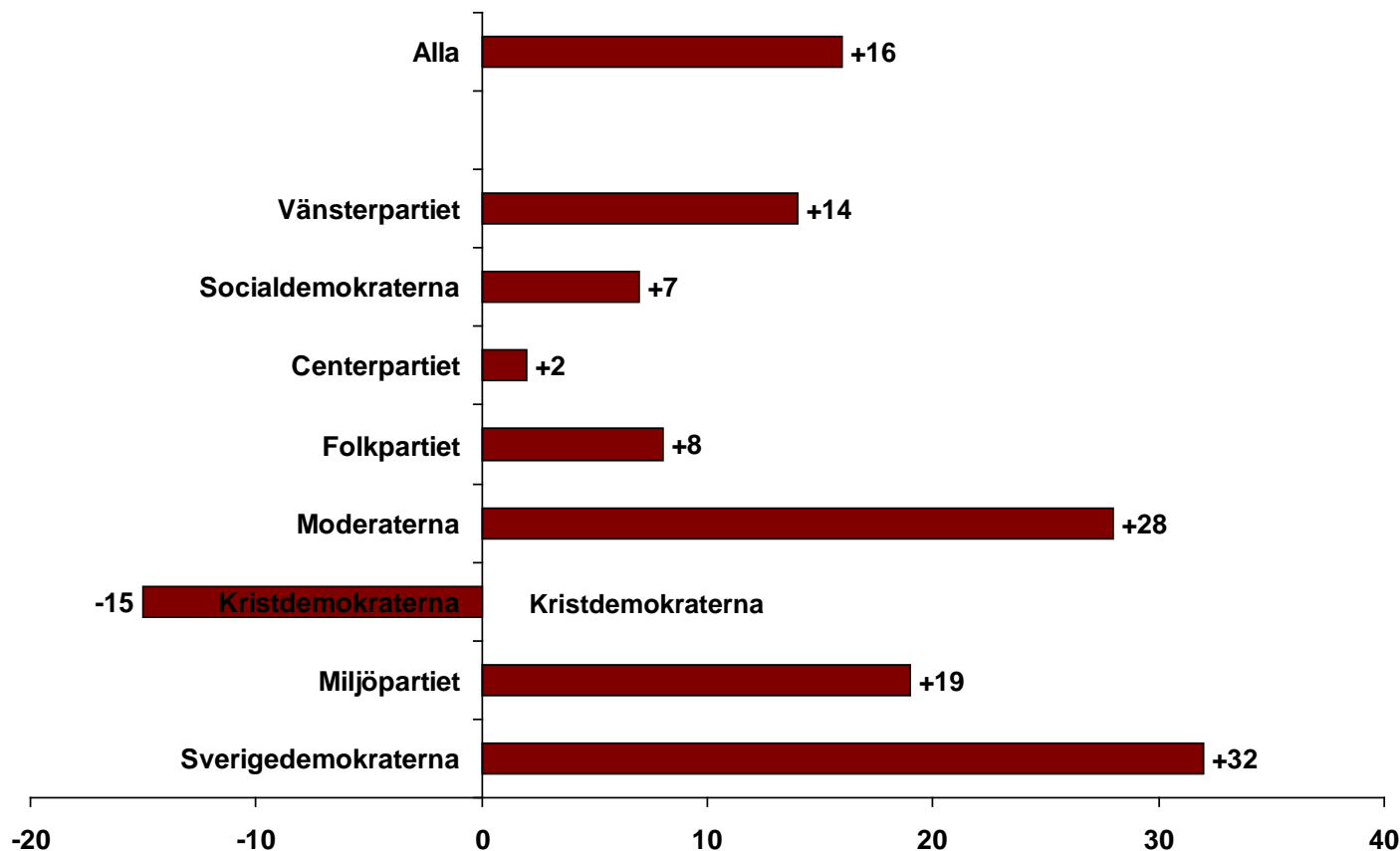
Inställning till aktiv dödshjälp efter ålder 2009 (balansmått)

Källa: Riks-SOM 2009

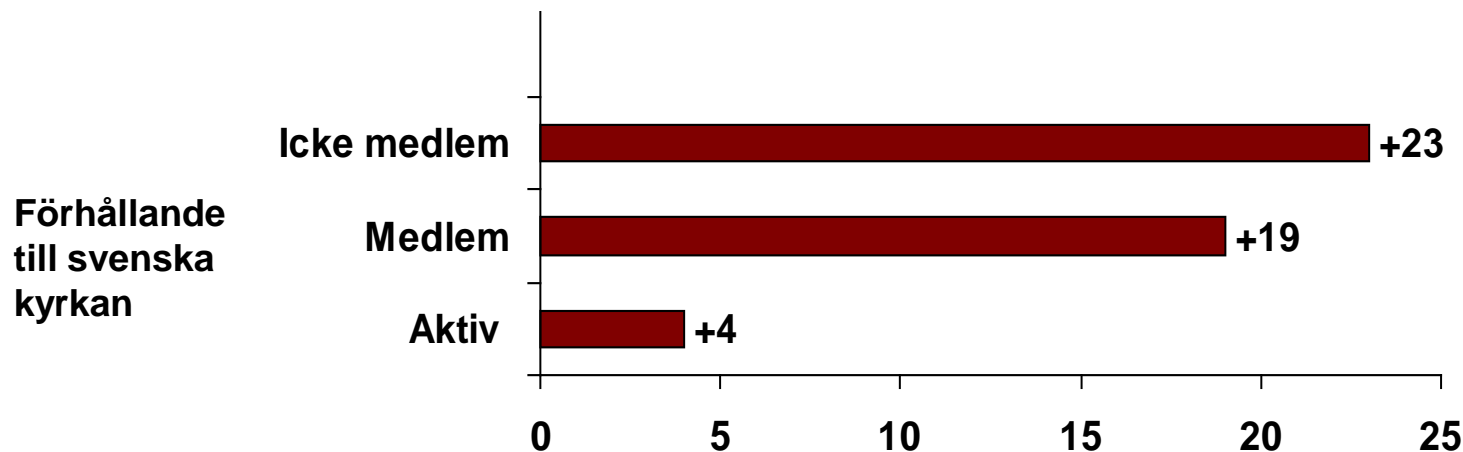
Inställning till aktiv dödshjälp efter partipolitisk färg 2009 (balansmått)

Källa: Riks-SOM 2009

Inställningen till aktiv dödshjälp efter hälsotillstånd respektive kyrklig aktivitetsgrad, 2009 (procent)

Kommentar: Med dåligt hälsotillstånd avses värdena 0-3 på en 11-gradig skala, medelbra värdena 4-6 och bra 7-10. Ett aktivt förhållande till svenska kyrkan innebär att man varit på gudstjänst åtminstone någon gång det senaste året.

Källa: Riks-SOM 2009

Förändrade generationsvärderingar?

	Alla
Stärka djurens rätt	+45
Ge homosexuella rätt att ingå äktenskap	+27
Tillåta aktiv dödshjälp i Sverige	+16
Avkriminalisera all fildelning på internet	+2
Tillåta försäljning av alkohol i livsmedelsaffärer	-17
Förbjuda forskning som använder befruktade ägg	-19
Införa dödsstraff för mord	-44
Begränsa rätten till fri abort	-50
Avskaffa religionsundervisning i skolan	-54
Legalisera bruket av cannabis	-81

Källa: Riks-SOM 2008 och 2009

Förändrade generationsvärderingar?

	Alla	15-29 år	65-85 år	Ålders- differens
Stärka djurens rätt	+45	+57	+40	17
Ge homosexuella rätt att ingå äktenskap	+27	+57	-3	60
Tillåta aktiv dödshjälp i Sverige	+16	+33	+4	29
Avkriminalisera all fildelning på internet	+2	+41	-19	60
Tillåta försäljning av alkohol i livsmedelsaffärer	-17	-10	-25	15
Förbjuda forskning som använder befruktade ägg	-19	-26	-22	4
Införa dödsstraff för mord	-44	-25	-60	35
Begränsa rätten till fri abort	-50	-65	-47	18
Avskaffa religionsundervisning i skolan	-54	-43	-53	10
Legalisera bruket av cannabis	-81	-56	-87	31

Källa: Riks-SOM 2008 och 2009

Tack för att ni har lyssnat!

Kontaktuppgifter:

Ingela Wadbring

Telefon: 031-786 49 75

Mobil: 070-333 27 16

E-post: ingela.wadbring@jmg.gu.se

